

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

I N F O R M A C I J A

O SEKTORU LIZINGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

30.06.2011.

Sarajevo, august/kolovoz 2011. godine

1. UVOD.....	3
2. UČESNICI NA TRŽIŠTU	5
2.1. Broj lizing društava	5
2.2. Vlasnička struktura.....	5
2.3. Broj zaposlenih u lizing društvima.....	5
3. STRUKTURA BILANSA STANJA	6
3.1. Struktura aktive	6
3.2. Kvalitet aktive	7
3.3. Vanbilansna evidencija – otpisana potraživanja.....	10
3.5. Tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora.....	11
3.6. Struktura pasive.....	12
4. FINANSIJSKI REZULTAT POSLOVANJA	13
5. PONDERISANE NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE	14
6. ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	15
7. PRILOZI.....	17
Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima.....	17
Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava	18
Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava sa 30.06.2011. godine	19
Prilog 4. Pregled rezervi za FL lizing društava sa 30.06.2011. godine	19
Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja.....	20
Prilog 6. Konsolidovani bilans uspjeha.....	21
Prilog 7. Rangiranje bilansne sume.....	22

1. UVOD

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (u daljem tekstu Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) lizing društava, sačinila je Informaciju o sektoru lizinga u Federaciji BiH za prvo polugodište na osnovu analiza izvještaja o poslovanju koje lizing društva dostavljaju Agenciji na kvartalnoj osnovi (posredni – off site nadzor poslovanja) i podacima kojima raspolaže konstatovanim u kontrolama na licu mjesta (neposredni - on site nadzor poslovanja).

Poslovanje lizing društava u Federaciji BiH je regulisano Zakonom o lizingu koji je stupio na snagu 03.01.2009. godine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine” broj: 85/08 i 39/09). Zakonom su definisani uslovi za osnivanje, poslovanje i prestanak rada lizing društava, prava i obaveze subjekata u poslovima lizinga, upravljanje rizicima, finansijsko izvještavanje i nadzor nad poslovanjem lizing društava.

Od dana stupanja na snagu Zakona o lizingu svih osam lizing društava, koliko ih se obratilo za zahtjevom za izdavanje dozvole za obavljanje poslova lizinga, tokom prvog kvartala 2010. godine završilo je postupak usklađivanja sa Zakonom o lizingu, te je Agencija izdala rješenja o odobrenju za obavljanje poslova lizinga.

Nadzor nad lizing društvima je uspostavljen nakon izdavanja licence za rad lizing društvima sa ciljem stalnog praćenje poslovanja i finansijskog stanja svakog pojedinačnog lizing društva i sektora lizinga u Federaciji BiH u cjelini, utvrđivanjem usklađenosti poslovanja lizing društava s važećim propisima te analiziranjem i provjerama finansijskih izvještaja lizing društava.

Negativni efekti globalne ekonomske i finansijske krize su krajem 2008. godine zaustavili ekspanziju rasta lizing društava, koja je doživjela svoj vrhunac u periodu od 2006. do 2008. godine.

Posrednim nadzorom u prvom polugodištu 2011. godine konstatovano je da je došlo do značajnog porasta iznosa finansiranja i broja novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga u odnosu na prvo polugodište 2010. godine.

Bilansna suma sektora lizinga na dan 30.06.2011. godine iznosila je 1.061 miliona KM, što je za 4,21% ili za 46.712 hiljada KM manje u odnosu na 31.12.2010. godine i 1,85% ili 19.983 hiljada KM manje u odnosu na 31.03.2011. godine.

Zbirni podaci svih lizing društava za period 01.01.-30.06.2011. godine pokazuju da lizing društva u Federaciji BiH poslovanje nastavljaju sa trendom rasta. Ukoliko se uporede pojedinačne bilansne sume lizing društava sa 31.12.2010. godine, dolazi se do zaključka da su bilansne sume kod šest društava veće za 16.417 hiljada KM, dok je kod dva društva evidentiran pad bilansne sume u iznosu od 63.130 hiljada KM (od navedenog iznosa 98% ili 61.899 hiljada KM se odnosi na smanjenje aktive jednog lizing društva). Pored navedenog, evidentno je značajno smanjenje troškova rezervi za kreditne gubitke u odnosu na isti period prethodne godine, što ukazuje na činjenicu da su lizing društva u prethodnoj godini formirala adekvatan nivo rezervi za gubitke. Ukupan volumen finansiranja je veći za 30% u odnosu na isti period 2010. godine.

Ukupan gubitak sektora lizinga u prvom polugodištu 2011. godine je iznosio 32.031 hiljada KM i premašio je iznos osnovnog kapitala lizing društava, te je ukupan kapital sektora na dan

30.06.2011. godine bio negativan u iznosu od 43.480 hiljada KM. Dva lizing društva su iskazala negativan finansijski rezultat, od kojih je društvo kojem je oduzeta dozvola za obavljanje poslova lizinga poslovalo sa gubitkom većim od iznosa kapitala.

Neophodno je napomenuti da lošu finansijsku sliku ukupnog sektora generiše finansijski položaj jednog lizing društva (Hypo Alpe Adria Leasing d.o.o. Sarajevo,) kojem je 23.06.2011. godine Rješenjem Agencije oduzeta dozvola za obavljanje poslova lizinga. Rješenje o oduzimanju dozvole je, u skladu sa odredbama Zakona o likvidacionom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj 29/03), dostavljeno Općinskom sudu u Sarajevu. Pomenuto društvo je, posmatrano u kumulativu sektora, uzrokovalo gubitak veći od iznosa kapitala (što je još izraženije ukoliko se društvo pojedinačno posmatra). Navedeno Društvo će ostati pod nadzorom Agencije sve do trenutka dok nadležni sud ne definiše status istog. Društvo je poduzelo aktivnosti na preregistraciji (izmjena naziva društva i šifri djelatnosti).

Ukoliko se bilansne pozicije navedenog društva isključe iz kumulativa, preostali dio sektora lizinga dobiva znatno drugačiju sliku (ukupna aktiva 756.676 hiljada KM, ukupni kapital 57.003 hiljada KM, neto dobit 2.948 hiljada KM, ukupno otpisana potraživanja 27.168 hiljada KM).

Neposredni nadzor nad poslovanjem lizing društva provode ovlaštena lica Agencije sveobuhvatnim i ciljanim kontrolama - pregledom poslovanja na licu mjesta. Kontrolisanim lizing društvima nakon konačnosti zapisnika izdaju se nalozi za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u cilju unapređenja poslovanja lizing društava, njihove zakonitosti, profitabilnosti, solventnosti i sigurnosti u poslovanju.

Nepravilnosti utvrđene neposrednim nadzorom u period do 30.06.2011. godine odnosile su se uglavnom na nepridržavanje odredbi Zakona o lizingu i na temelju istog donesenih propisa, neadekvatne politike i procedure kojima se definišu osnovni rizici u poslovanju lizing društva (kreditni rizik, likvidnosti, operativni, tržišni, rizik koncentracije i drugi) i način upravljanja rizicima, neadekvatno postojanje i djelovanja sistema internih kontrola i interne revizije, neadekvatno izvještavanje Agenciji, nepoštivanje Odluke o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima lizing društava pogrešna klasifikacija ugovora o lizingu, nepridržavanje odredbi Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Međunarodnih računovodstvenih standarda, poslovne aktivnosti koje nisu u skladu sa odredbama člana 5. i 7. Zakona o lizingu, nerealno reprogramirani i restrukturirani ugovori isključivo sa ciljem smanjenja troška rezervi za gubitke u izvještajnom period bez adekvatne i realne osnove za prolongaciju obaveza ili perioda otplate, pogrešna dostava podataka u Centralni registar kredita.

Shodno činjenici da je lizing društvo kojem je oduzeta dozvola za obavljanje poslova lizinga obavljalo poslovne aktivnosti do 23.06.2011. godine, svi kumulativni pokazatelji iskazani u Informaciji su kreirani uključujući i navedeno lizing društvo, ukoliko nije drugačije naznačeno.

Podaci u Informaciji o finansijskom volumenu po operativnom lizingu i broju ugovora finansijskog i operativnog lizinga su preuzeti od Udruženja društava za lizing u Bosni i Hercegovini.

2. UČESNICI NA TRŽIŠTU

2.1. Broj lizing društava

Na dan 30.06.2011. godine u Federaciji BiH je došlo do promjene broja lizing društva koja imaju dozvolu za obavljanje poslova lizinga u odnosu na predhodne periode. Ukupno 7 lizing društava registrovanih u Federaciji BiH obavlja poslovne aktivnosti u 28 podružnica od kojih se 23 podružnice nalaze u Federaciji BiH i 5 u Republici Srpskoj. Dozvolu za obavljanje poslova lizinga posjeduju sljedeća lizing društva:

1. ASA Aleasing d.o.o. Sarajevo,
2. Euroleasing d.d. Mostar,
3. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo,
4. Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo,
5. S-Leasing d.o.o. Sarajevo,
6. UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo i
7. VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

Društvo kojem je oduzeta dozvola za obavljanje poslova lizinga je do trenutka oduzimanja dozvole imalo 7 podružnica, od čega 5 u Federaciji i dvije podružnice u RS-u.

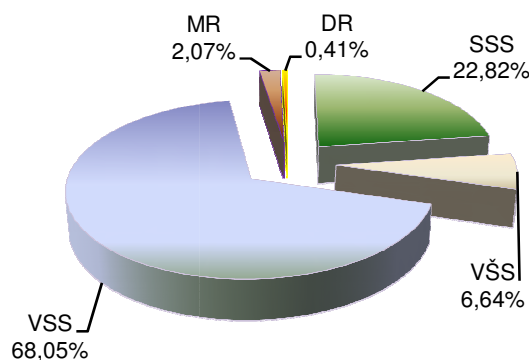
2.2. Vlasnička struktura

Od ukupno sedam lizing društava, dva lizing društva se nalaze u 100% vlasništvu nerezidentnih matičnih kuća, dok se četiri lizing društva nalaze u većinskom vlasništvu svojih nerezidentnih matičnih kuća i/ili domaćih banaka osnovanih stranim kapitalom. Jedno lizing društvo se nalazi u većinskom vlasništvu rezidenta.

2.3. Broj zaposlenih u lizing društvima

U sektoru lizinga ukupan broj zaposlenih na dan 30.06.2011. godine iznosio je 241, što je za 2% više u odnosu na prethodni kvartal. Treba napomenuti da pored navedenog broja zaposlenih u lizing društvima su angažovana još 23 radnika putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju.

Grafikon 1. Kvalifikaciona struktura u sektoru lizing

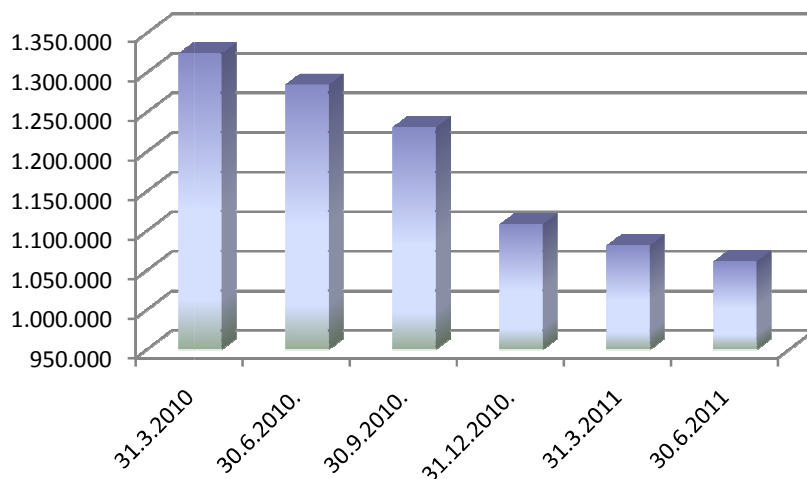
Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva mjeri se putem omjera aktive i broja zaposlenih (aktiva po zaposlenom). Na dan 30.06.2011. godine na nivou sektora lizinga na svakog zaposlenog se odnosi 4.405 hiljada KM aktive (31.12.2010. godine – 4.545 hiljada KM po zaposlenom). Istovremeno, na dan 30.06.2011. godine, u sektoru mikrokreditnih organizacija i fondacija ovaj pokazatelj je iznosio 360 hiljada KM aktive po zaposlenom, a u sektoru bankarstva 2 miliona KM po zaposlenom.

3. STRUKTURA BILANSA STANJA

3.1. Struktura aktive

Ukupna bilansna suma lizing društava u Federaciji BiH na dan 30.06.2011. godine je iznosila 1.061.677 hiljada KM, što je za 19.983 hiljada KM ili 1,85% manje u odnosu na 31.03.2011. godine. Na tri najveća lizing društva (posmatrano po veličini aktive) odnosi se 67,68% ukupne aktive lizing društava. Pojedinačno posmatrano, 5 lizing društava su imala porast bilansne sume u odnosu na 31.03.2011. godine.

Grafikon 2. Konsolidovana aktiva sektora lizinga (u 000 KM)

U strukturi ukupne aktive lizing društava najznačajnije učešće su imala neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga koja iznose 546.407 hiljada KM, što predstavlja 51% aktive sektora lizinga.

Neto potraživanja po osnovu zajma (29% od ukupne aktive) na dan 30.06.2011. godine, iznosila su 306.961 hiljada KM. Od pomenutog iznosa potraživanja po osnovu zajma, 59% potraživanja se odnosi na portfolij jednog društva. U poređenju sa prethodnim kvartalom kada su neto potraživanja po osnovu zajma iznosila 347.309 hiljada KM, došlo je do smanjenja od 11,62% što je posljedica formiranja novih otpisa potraživanja po osnovu zajma i otplate postojećih potraživanja.

Od ukupnog iznosa potraživanja po osnovu zajma na dan 30.06.2011. godine, 82.965 hiljada KM ili 27% se odnosi na potraživanja lizing društava od subsidijarnih lica po osnovu odobrenih zajmova. Dva lizing društva su u prethodnom periodu poslovanja (prije stupanja Zakona o lizingu) odobravalala zajmove subsidijarnim licima.

U strukturi ukupne aktive, zajmovi će ostati u bilansima lizing društava dok ne isteknu rokovi na koje su odobreni.

U strukturi neto vrijednosti sredstava finansiranih putem operativnog lizinga na dan 30.06.2011. godine posmatrano pojedinačno, samo dva lizing društva su imala porast neto vrijednosti sredstava u iznosu od 2.946 hiljada KM u odnosu na prethodni izvještajni period. Kumulativni pokazatelji neto vrijednosti operativnog lizinga su u padu u poređenju sa prethodna dva izvještajna perioda.

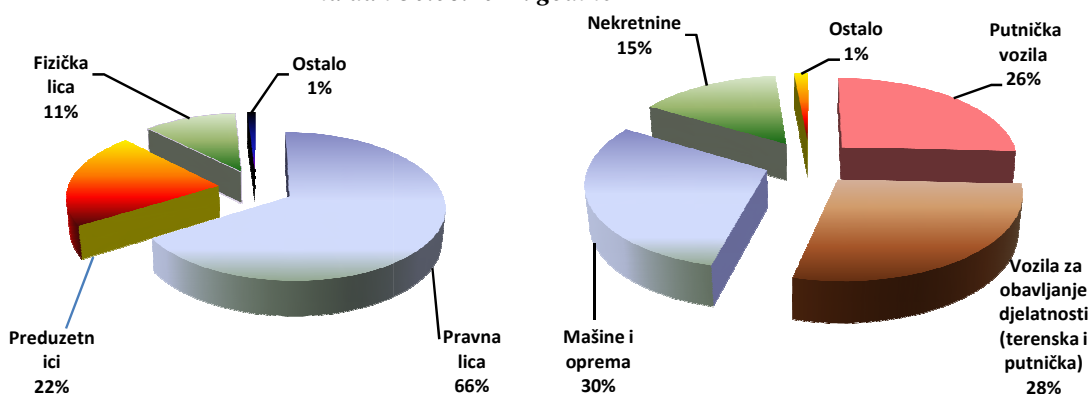
U Tabeli 1. Informacije prikazani su podaci neto bilansnih pozicija aktive po izvještajnim periodima.

Tabela 1. Struktura neto bilansnih pozicija aktive po izvještajnim periodima (000 KM)

Bilansne pozicije	31.12.2010	% učešće u aktivi	30.6.2011	% učešće u aktivi	30.06.2011 / 31.12.2010
Finansijski lizing	541.367	49%	546.407	51%	0,93%
Operativni lizing	76.651	7%	73.717	7%	-3,83%
Zajam	368.178	33%	306.961	29%	-16,63%
Ostala aktiva	122.193	11%	134.592	13%	10,15%
Ukupna aktiva	1.108.389	100%	1.061.677	100%	-4,21%

U strukturi potraživanja prema korisniku lizinga i predmetu lizinga nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodne izvještajne periode.

Grafikon 3. Struktura finansijskog lizinga prema predmetu i korisniku lizinga na dan 30.06.2011. godine

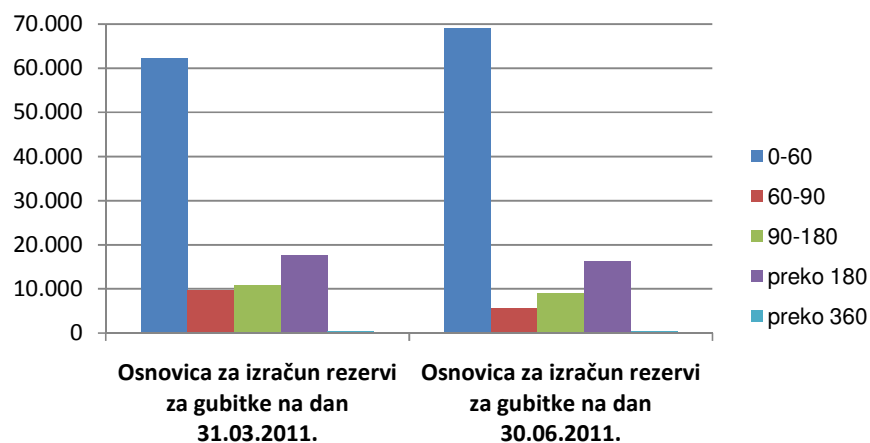
U strukturi bilansne sume finansijskog sektora koji nadzire Agencija, na sektor lizinga odnosi se 6,35%, na bankarski sektor odnosi se 90,47 % i 3,18 % bilansne sume se odnosi na mikrokreditni sektor.

3.2. Kvalitet aktive

U skladu sa izvještajima lizing društava, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 30.06.2011. godine iskazane su u iznosu od 22.481 hiljada KM, što predstavlja povećanje za 15,23% ili 2.971 hiljada KM u odnosu na 31.12.2010. godine. U poređenju sa prethodnim kvartalom, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu su smanjene za 11%.

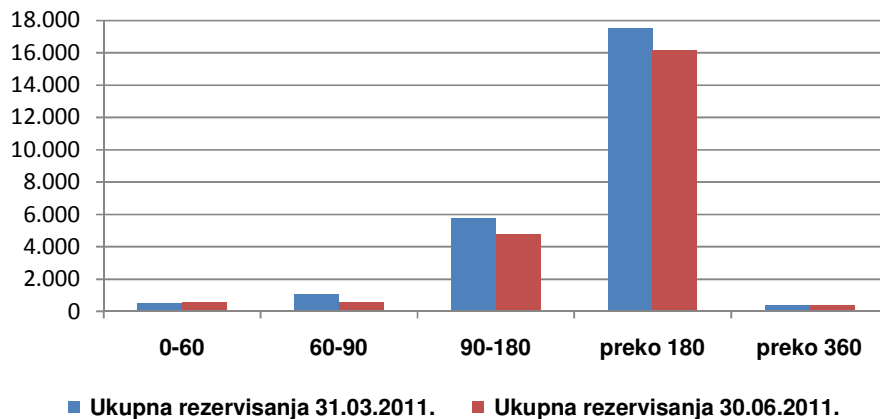
Ukupno iskazana osnovica za izračun rezervi za kreditne gubitke po finansijskom lizingu na 30.06.2011. godine je iznosila 100.201 hiljada KM i na skoro istom je nivou kao stanje na dan 31.03.2011. godine. U strukturi ukupne osnovice za izračun rezervi za finansijski lizing na dan 30.06.2011. godine, evidentno je povećanje osnovice za izračun rezervisanja u kategoriji 0-60 dana za 11% ili 6.836 hiljada KM u poređenju sa stanjem iz prethodnog izvještajnog perioda, dok je u ostalim kategorijama kašnjenja iskazano smanjenje osnovice.

Grafikon 4. Struktura osnovice za izračun rezervi za kreditne gubitke po finansijskom lizingu na dan 31.03. i 30.06.2011. – uporedni pregled (000 KM)

Naprijed navedeno ukazuje na činjenicu da su aktivnosti lizing društava na naplati dospjelih nenaplaćenih potraživanja značajno unaprijeđene u odnosu na prethodne periode, što je doprinjelo povećanju finansijske discipline korisnika lizing usluga. Pored navedenog, neposrednim nadzorom konstatovano je da su lizing društva vršila reprogramme i restrukturiranje postojećih ugovora finansijskog lizinga, što je također značajno uticalo na smanjenje broja dana kašnjenja po pojedinim potraživanjima. Ocjena realnosti i objektivnosti navedenih reprograma u toku kontrole je od strane uposlenika Agencije uglavnom okarakterisana kao opravdana aktivnost, ali će se stvarni efekat istih moći ocjeniti tek u narednim izvještajnim periodima.

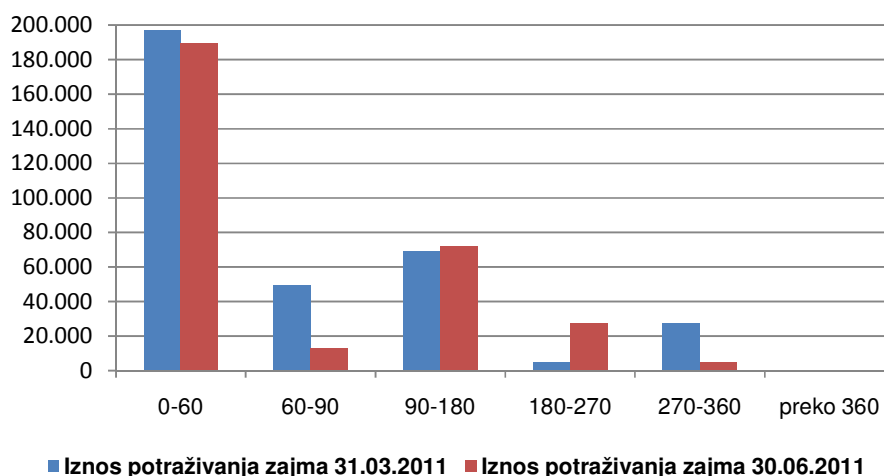
Grafikon 5. Struktura rezervi za gubitke po finansijskom lizingu po kategorijama kašnjenja na dan 31.03. i 30.06.2011. – uporedni pregled (000 KM)

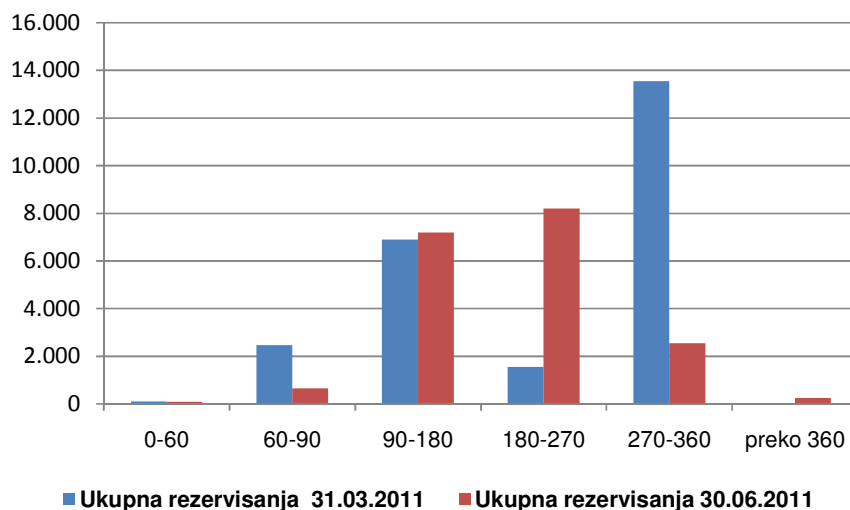
Potraživanja po osnovu zajma na dan 30.06.2011. godine su iznosila 306.961 hiljada KM, što predstavlja smanjenje od 12% ili 40.348 hiljada KM u odnosu na prethodni kvartal. Rezerve za zajmove-kredite na dan 30.06.2011. godine su iznosile 18.948 hiljada KM i smanjene su za 23% (5.633 hiljada KM) u odnosu na 31.03.2011. godine. Razlog značajnog smanjenja ukupnih potraživanja i rezervi za gubitke po zajmu-kreditu na 30.06.2011. godine u odnosu na prethodni kvartal su otpisi nenaplaćenih potraživanja.

Analizom kumulativne strukture potraživanja po zajmu na 30.06.2011. godine i uporedbom sa prethodnim izvještajnim periodom može se konstatovati značajan porast potraživanja od čijeg je dospjeća proteklo 180-270 dana, što će zasigurno uzrokovati dodatne otpise potraživanja do kraja tekuće poslovne godine, kao i veći iznos rezervacija u narednim izvještajnim periodima. Analizom pojedinačne strukture potraživanja po osnovu zajma po lizing društvima konstatovano je da u strukturi potraživanja od čijeg je dospjeća proteklo više od 60 dana, 97% potraživanja i formiranih rezervisanja po navedenim kategorijama se odnosi na lizing društvo kojem je oduzeta dozvola za obavljanje poslova lizinga. Navedeno ukazuje na neadekvatne kreditne politike i sisteme naplate potraživanja u navedenom društvu koje su i uzrokovale loše finansijske rezultate istog.

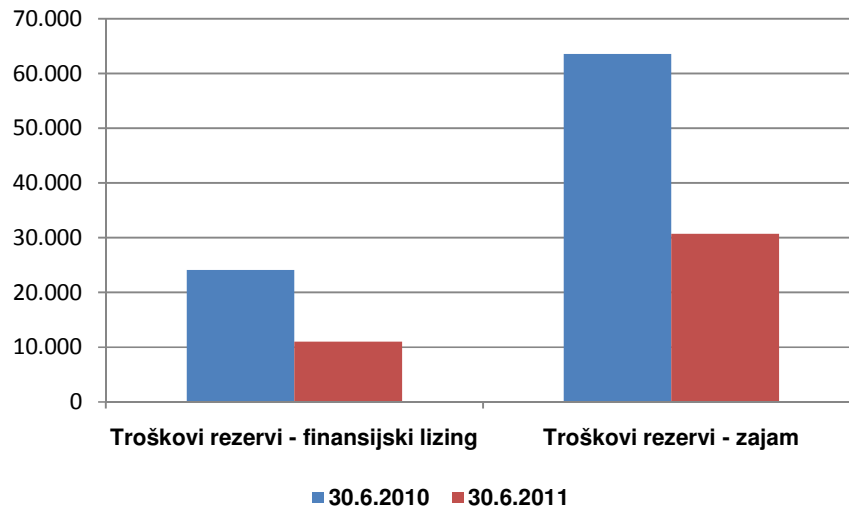
Grafikon 6. Struktura potraživanja po danima kašnjenja po osnovu zajma na dan 31.03. i 30.06.2011. – uporedni pregled (000 KM)

Grafikon 7. Struktura rezervi za gubitke po osnovu zajma po danima kašnjenja na dan 31.03. i 30.06.2011. – uporedni pregled (000 KM)

Grafikon 8. Troškovi rezervi za gubitke za finansijski lizing i zajam (u 000 KM)

3.3. Vanbilansna evidencija – otpisana potraživanja

Ukupno otpisana potraživanja (vanbilansna evidencija) na dan 30.06.2011. godine iznosila su 188.355 hiljada KM. Od navedenog iznosa, 86% se odnosi na otpisana potraživanja lizing društva kojem je oduzeta dozvola za obavljanje poslova lizinga. U strukturi otpisa dominiraju otpisi po osnovu zajma.

Otpisana potraživanja u toku 2011. godine iznose 36.828 hiljada KM. U strukturi navedenih otpisa ponovno dominira jedno lizing društvo sa 85% od novoformiranih otpisanih potraživanja. U Tabeli 2. Informacije prikazana je struktura otpisanih potraživanja lizing društava.

Tabela 2. Uporedni pregled strukture otpisanih potraživanja (000 KM)

VANBILANSNA EVIDENCIJA	31.12.2010	30.6.2011
Otpisana potraživanja (početno stanje)	4.508	158.227
novi otpis (+)	153.826	36.828
naplata (-)	107	6.700
trajni otpis (-)	-	-
Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	158.227	188.355

3.4. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Iznos finansiranja putem lizinga (novi plasmani po finansijskog i operativnog lizingu) u drugom kvartalu 2011. godine iznosio je 77.889 hiljada KM i odnosi se na 1.992 aktivirana ugovora, što predstavlja povećanje od 33,85% po iznosu finansiranja i 31,48% po broju ugovora u odnosu na drugi kvartal 2010. godine.

U poređenju sa prvim kvartalom 2011. godine, iznos finansiranja u drugom kvartalu 2011. godine je veći za 27%.

Polugodišnji kumulativ novih plasmana u 2011. godini je iznosio 140.102 hiljada KM i za 30% je veći u odnosu na isti period prethodne godine. Struktura po predmetu lizinga i vrsti ugovora je iskazana u Tabeli 3. Informacije.

Tabela 3. Struktura iznosa finansiranja po predmetu lizinga za prvo polugodište 2010. i 2011. godine

(000 KM)

	01.01.-30.06.2010			01.01.-30.06.2011		
	Finansijski lizing	Operativni lizing	UKUPNO	Finansijski lizing	Operativni lizing	UKUPNO
Vozila	59.596	6.728	66.324	88.106	10.765	98.871
Oprema	21.401	33	21.434	31.888	505	32.393
Nekretnine	10.683	0	10.683	8.838	0	8.838
UKUPNO	91.680	6.761	98.441	128.832	11.270	140.102

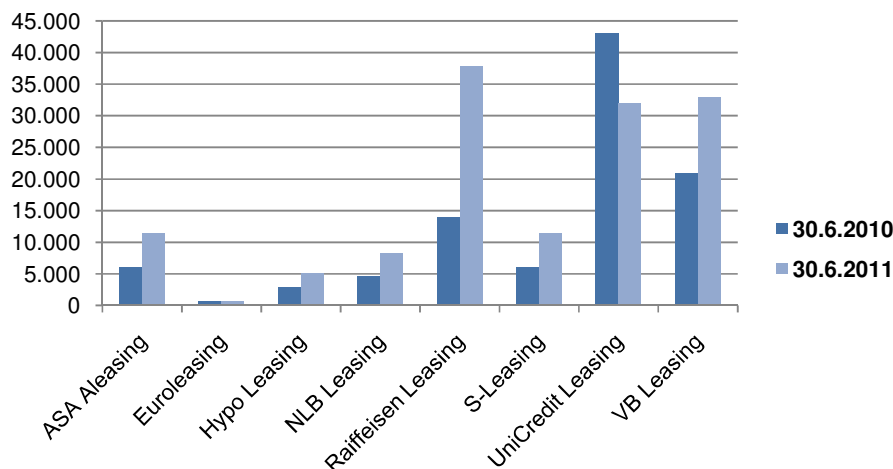
Kontinuiran trend rasta broja ugovora i iznosa finansiranja predstavljaju povećanje potražnje za finansiranjem putem lizinga kao i aktivnijim djelovanjem lizing društava na tržištu BiH.

U strukturi novozaključenih ugovora za prvih šest mjeseci 2011. godine, 92% se odnosi na finansijski lizing.

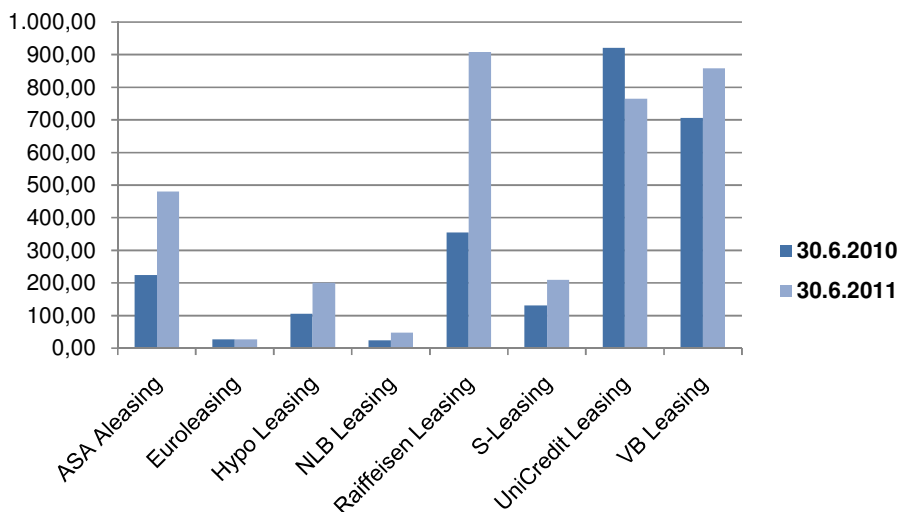
3.5. Tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora

Pojedinačno posmatrano, šest lizing društava je u prvoj polovini 2011. godine ostvarilo porast novih plasmana putem finansijskog i operativnog lizinga u odnosu na isti period prethodne godine. Broj novosklopljenih ugovora u prvih šest mjeseci 2011. godine je iznosio 3.495 što je za 29% više u odnosu na isti period prethodne godine. Prosječna vrijednost ugovora u prvoj polovini 2011. godine je iznosila 40 hiljada KM i jednaka je prosječnoj vrijednosti ugovora u istom periodu prošle godine.

Grafikon 9. Tržišno učešće prema volumenu (u 000 KM)

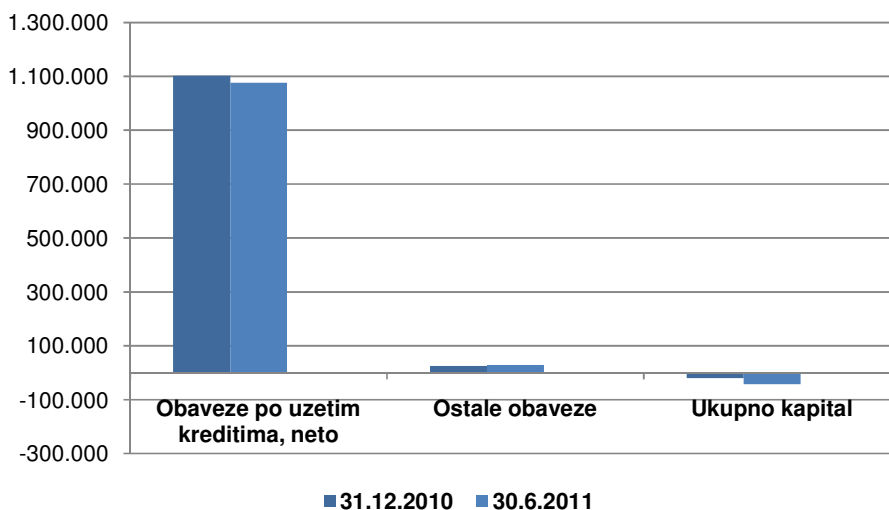
Grafikon 10. Tržišno učešće prema broju ugovora

3.6. Struktura pasive

Na dan 30.06.2011. godine nije došlo do značajnih izmjena u strukturi pasive. Obaveze po uzetim kreditima i dalje predstavljaju dominantnu poziciju u strukturi ukupne pasive.

Grafikon 11. Struktura pasive – uporedni podaci (000 KM)

Ukupne obaveze po kreditima smanjene su za 2,3% u odnosu na 31.12.2010. godine i na istom su nivou kao na 31.03.2011. godine. Od ukupnog iznosa obaveza po uzetim kreditima, 90% se odnosi na dugoročne obaveze.

Struktura obaveza po kreditima na dan 30.06.2011. godine je slična strukturi iz prethodnih izvještajnih perioda. U strukturi izvora finansiranja i dalje dominiraju zaduženja od osnivača ili povezanih lica (78% od ukupnih obaveza po kreditima), dok se 172.156 hiljada KM ili 17% odnosi na zaduženja od evropskih i domaćih razvojnih banaka (EIB, EBRD, CEDB, DEG, Razvojna Banka FBiH itd.). Sredstva od ovih banaka su po prirodi namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih preduzeća, a obezbjeđena su bankarskim garancijama izdatim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija. Također, u strukturi izvora finansiranja, 5% se odnosi na zaduženja komercijalnih stranih i domaćih banaka.

Ukupna ponderisana nominalna kamatna stopa koju lizing društva plaćaju na izvore sredstava u prvoj polovini 2011. godine je 3,59 % na godišnjem nivou (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u posmatranom periodu).

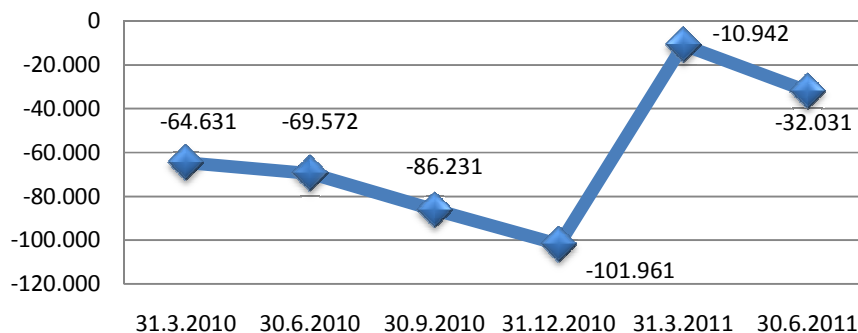
Ukupni kapital lizing društava je na dan 30.06.2011. godine bio negativan u iznosu od 43.480 hiljada KM. Posljedica negativnog ukupnog kapitala su izuzetno visoki gubici lizing društva kojem je krajem drugog kvartala 2011. godine oduzeta dozvola za obavljanje poslova lizinga.

4. FINANSIJSKI REZULTAT POSLOVANJA

Na nivou sektora lizinga u periodu od 01.01.2011. do 30.06.2011. godine, ostvaren je gubitak u iznosu od 32.031 hiljada KM, što predstavlja smanjenje gubitka u iznosu od 37.541 hiljada KM ili 54% u odnosu na 30.06.2010. godine.

Pojedinačno posmatrano, dobit nakon oporezivanja ostvarilo je šest lizing društava u iznosu od 3.465 hiljada KM, dok su gubitak iskazala dva lizing društva u iznosu od 35.496 hiljada KM, od čega se na društvo kojem je oduzeta dozvola za obavljanje poslova lizinga odnosi 98,54 %.

Grafikon 12. Pregled dobiti /gubitka sektora lizinga po periodima (000 KM)

Najznačajniju kategoriju prihoda lizing društava predstavlja kamatni prihod, koji su u prvoj polovini 2011. godine bili manji za 26% u odnosu na isti period prethodne godine. Pad kamatnog prihoda je posljedica značajnih otpisa dospjelih nenaplaćenih potraživanja.

Rashodi po osnovu kamata su manji za 12% u odnosu na 30.06.2010. godine, što je posljedica znatno manjeg zaduženja lizing društava u odnosu na prvu polovinu prethodne godine. Ukupan neto prihod od kamata u prvoj polovini 2011. godine je iznosio 16.267 hiljada KM, što predstavlja smanjenje od 38% u odnosu na isti period 2010. godine.

5. PONDERISANE NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu ugovora o lizingu, izražena na godišnjem nivou, iskazuje se u skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu i metodi izračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovore o finansijskom lizingu.

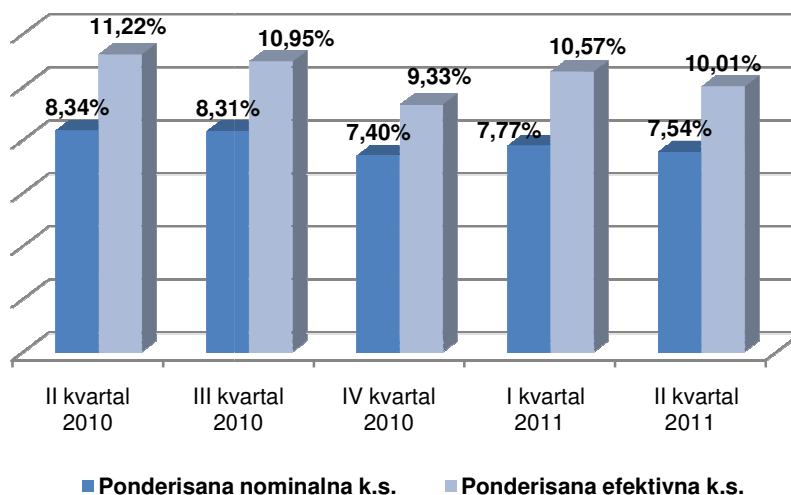
U drugom kvartalu 2011. godine ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore o finansijskom lizingu je 7,54%, a efektivna kamatna stopa je 10,01%.

Tabela 4. Prosječna nominalna i efektivna kamatna stopa za drugi kvartal 2011. godine (finansijski lizing)

Rb	OPIS	Iznos finansiranja u (000) KM	Ponderisana nominalna kamatna stopa	Ponderisana efektivna kamatna stopa
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	2.219	7,51%	13,87%
a.	putnička vozila	1.194	8,57%	17,67%
b.	vozila za obavlja.djelatnosti (terenska i putnička)	444	7,67%	11,87%
c.	mašine i oprema	581	5,23%	7,57%
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	73.792	7,55%	9,88%
a.	putnička vozila	23.715	7,90%	10,78%
b.	vozila za obavlja.djelatnosti (terenska i putnička)	25.288	6,97%	9,29%
c.	mašine i oprema	20.643	7,86%	9,95%
d.	Nekretnine	4.142	7,47%	7,97%
e.	Ostalo	5	9,00%	14,37%
	UKUPNO	52.821	7,54%	10,01%

U poređenju sa prvim kvartalom 2011. godine evidentan je blagi pad nominalnih i efektivnih kamatnih stopa kod novozaključenih ugovora.

Grafikon 13. Pregled prosječnih ponderisanih nominalnih i efektivnih kamatni stopa za ugovore o finasijskom lizingu

Značajna razlika između nominalne i efektivne kamatne stope je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finasijskom lizingu (plaćanje unaprijed od strane korisnika lizinga), kreiranje ugovora finasijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, kao i dodatni troškovi lizing aranžmana koji su često sastavni dio mjesečne najamnine lizing ugovora (kasko osiguranje i sl.).

Za ugovore o finasijskom lizingu koji su odobreni u izvještajnom mjesecu, lizing društva su obavezna na mjesečnom nivou izvještavati Agenciju o ponderisanim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama, a u skladu sa propisanom metodologijom. Na taj način se ostvaruje transparentnost i uporedivost finansiranja putem lizinga.

6. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Prema pokazateljima poslovanja lizing društava u Federaciji BiH u prvoj polovini 2011. godine, zaključuje se da sektor lizinga u Federacije BiH pokazuje znake oporavka kako u segmentu novih plasmana tako i u unapređenju naplate potraživanja i smanjenju troškova rezervisanja za gubitke. Kod pojedinih lizing društava su još uvijek prisutne poteškoće poslovanja koje proizilaze iz naplate postojećih potraživanja koja su nastala u prethodnim periodima.

Stabilizacija trenda makroekonomskih pokazatelja u BiH i samim tim blago povećana potražnja za finansiranjem putem lizinga, kao i reorganizacija poslovanja unutar lizing društava u smislu prilagođavanja poslovanja u uslovima krize i usklađivanje sa regulatornim propisima, su faktori koji su uticali na zaustavljanje negativnih trendova koji su dominirali unutar sektora.

Najveći negativan uticaj na finasijske pokazatelje lizing društava imaju zajmovi-krediti koji su plasirani od strane lizing društava do 03.01.2009. godine. Analizom finasijskih izvještaja lizing društava dostavljenih Agenciji, došlo se do zaključka da lizing društva koja nisu plasirala zajmove imaju znatno manje poteškoća u poslovanju.

Portfolio finansijskog lizinga se može ocjeniti kao zadovoljavajući uzimajući u obzir objektivne tržišne okolnosti i stanje u BiH ekonomiji.

Agencija će se u narednom periodu fokusirati na sljedeće aspekte:

- nastaviti kontinuiran nadzor lizing društava posrednim i neposrednim kontrolama,
- dopunjavanje regulative za lizing sektor koja se odnosi na djelovanje i poslovanje lizing društava,
- praćenje aktivnosti lizing društava na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i unaprijeđivati saradnju sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
- uspostavljanje informacionog sistema koji će na osnovu izvještaja lizing društava omogućiti što ranije upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju lizing društava,
- definisanje elektronskog načina dostavljanja podataka i kreiranje aplikativne podrške za aktivnosti u vezi sa off-site nadzorom lizing društava,
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova.

U narednom periodu lizing društva trebaju dodatno da se fokusiraju na kontrolu dospjelih, a nenaplaćenih potraživanja, odnosno najveću pažnju treba posvetiti nekvalitetnim plasmanima i poduzimanju aktivnosti na unapređenju naplate dospjelih potraživanja.

Aktivnosti lizing društava trebaju biti usmjerene na:

- politike i procedure upravljanja kreditnim, operativnim i tržišnim rizicima,
- uspostavi sistema internih kontrola i funkciju interne revizije kao neovisne u izvršavanju svojih zadataka,
- unapređenje informatičke podrške u cilju adekvatnijih računovodstvenih evidencija i kvalitetnijeg izvještavanja,
- detaljnije informisanje klijenata o proizvodima koje lizing društva nude u cilju boljeg razumjevanja i ozbiljnijeg pristupa finansiranju putem lizinga i
- redovno, ažurno i tačno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita kod Centralne banke.

7. PRILOZI

Prilog 1. Osnovni podaci o lizing društvima

Redni broj	Naziv lizing društva	Adresa i sjedište	Direktor	Telefon	Datum izdavanja FBA licence	Broj zapo sl.	Web adresa
1.	ASA Aleasing d.o.o. Sarajevo	Bulevar Meše Selimovića 16, Sarajevo	Abaza Dženamir	+ 387 33 771 222	22.03.2010	21	www.asa-aleasing.ba
2.	Euroleasing d.d. Mostar	Vukovarska 1, Mostar	Renata Perić	+ 387 36 394 500	03.02.2010	5	www.euroleasing.ba
3.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 11, Sarajevo	Belma Sekavić - Bandić	+ 387 33 254 354	19.01.2010	67	www.rlbh.ba
4.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 14c, Sarajevo	Amela Kalisi	+ 387 33 716 135	19.03.2010	12	www.nbleasing.ba
5.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 7 Sarajevo	Katarina Sabol	+ 387 33 565 850	11.02.2010	8	www.s-leasing.ba
6.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	Džemala Bijedića 2, Sarajevo	Denis Silajdžić	+ 387 33 721 750	16.03.2010	24	www.unicreditleasing.ba
7.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo	Slobodan Vujić	+ 387 33 276 280	12.01.2010	35	www.vbleasing.ba
					UKUPNO	172 *	

* **Napomena:** podatak o ukupnom broju zaposlenih ne uključuje lizing društvo kojem je oduzeta dozvola za obavljanje poslova lizinga

Prilog 2. Pregled vlasničke strukture lizing društava

LIZING DRUŠTVO	IME-NAZIV VLASNIKA	% učešća
ASA ALEASING d.o.o. Sarajevo	ASA FINANCE d.d. Sarajevo	51,00%
	ALEASING d.o.o. Celje	49,00%
EUROLEASING d.d. Mostar	EUROLEASING d.o.o. Zagreb	27,24%
	EUROHERC osiguranje d.d. Sarajevo	17,66%
	EUROHERC osiguranje d.d. Zagreb	13,52%
	BSO d.d. Sarajevo	8,40%
	AGRAM životno osiguranje d.d. Zagreb	6,79%
	JADRANSKO osiguranje d.d. Zagreb	6,79%
	EUROAGRAM TIS d.o.o. Zagreb	6,50%
	EURO DAUS d.d. Split	6,50%
	EURODOM d.o.o. Osijek	6,50%
RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	RAIFFEISEN LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	51,00%
	RAIFFEISEN BANK d.d. Sarajevo, BiH	49,00%
NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana	100,00%
S-LEASING d.o.o. Sarajevo	STEIERMAERKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG, Graz	90,00%
	SPARKASSE BANK d.d. Sarajevo	10,00%
UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	UNICREDIT LEASING S.p.A., Milan	100,00%
VB LEASING d.o.o Sarajevo	VB LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	51,00%
	VOLKSBANK d.d. Sarajevo	49,00%

Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove lizing društava sa 30.06.2011. godine (u 000 KM)

Redni broj	Dani kašnjenja	Stopa rezervisanja	Iznos potraživanja	Ukupna rezervisanja
1	0-60	0,05%	189.149	96
2	60-90	5%	13.163	658
3	90-180	10%	71.970	7.197
4	180-270	30%	27.338	8.201
5	270-360	50%	5.092	2.546
6	preko 360	100%	250	250
UKUPNO			306.961	18.948

Prilog 4. Pregled rezervi za FL lizing društava sa 30.06.2011. godine (u 000 KM)

Redni broj	Dana kašnjenja	Min.stopa rezervisanja za finansijski lizing (pokretne stvari)	Min.stopa rezervisanja za finansijski lizing (nepokretne stvari)	Osnovica za izračun rezervisanja za pokretne stvari	Osnovica za izračun rezervisanja za nepokretne stvari	Rezervisanja za pokretne stvari	Rezervisanja za nepokretne stvari	Ukupna rezervisanja
1	0-60	0,50%	0,50%	61.194	7.910	514	40	554
2	60-90	10%	10%	5.349	152	585	15	600
3	90-180	50%	50%	8.557	450	4.553	225	4.778
4	preko 180	100%	75%	16.009	163	16.009	123	16.132
5	preko 360	100%	100%	31	386	31	386	417
UKUPNO				91.140	9.061	21.695	789	22.481

Prilog 5. Konsolidovani bilans stanja (000 KM)

Red. Broj	OPIS	31.12.2010		30.6.2011		% rasta
		Iznos	%	Iznos	%	30.06.2011/ 31.12.2010
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	22.080	1,99%	15.481	1,46%	-29,89%
2.	Plasmani bankama	20	0,01%	0	0,00%	-100,00%
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	541.367	48,84%	546.407	51,47%	0,93%
3a)	potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	658.443	59,41%	670.263	63,13%	1,80%
3b)	rezerve za gubitke	19.510	1,76%	22.481	2,12%	15,23%
3c)	odgođeni prihodi po osnovu kamata	97.306	8,78%	101.083	9,52%	3,88%
3d)	odgođeni prihodi po osnovu naknada	260	0,02%	292	0,03%	12,31%
4.	Potraživanja od subsidijarnih lica	180	0,02%	43	0,00%	-76,11%
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	112.670	10,17%	116.234	10,95%	3,16%
5a)	materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	46.165	4,17%	53.544	5,04%	15,98%
5b)	materijalna i nematerijalna imovina -operativnog lizinga	97.524	8,80%	95.066	8,95%	-2,52%
5c)	ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	10.146	0,92%	11.027	1,04%	8,68%
5d)	ispravka vrijednosti-operativni lizing	20.873	1,88%	21.349	2,01%	2,28%
6.	Dugoročne investicije	43.928	3,96%	28.362	2,67%	-35,44%
7.	Ostala aktiva (7a+7b)	388.145	35,02%	355.150	33,45%	-8,50%
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	348.132	31,41%	288.013	27,13%	-17,27%
7a1)	zajmovi (dospjela potraž.+nedospjela glavnica)	368.178	33,22%	306.961	28,91%	-16,63%
7a2)	rezerve za zajmove	20.046	1,81%	18.948	1,78%	-5,48%
7b)	ostala aktiva	40.013	3,61%	67.137	6,32%	67,79%
	UKUPNA AKTIVA (1+2+3+4+5+6+7)	1.108.390	100,00%	1.061.677	100,00%	-4,21%
	PASIVA					
9.	Obaveze po uzetim kreditima, neto	1.102.321	99,45%	1.076.550	101,40%	-2,34%
9a)	obaveze po kratkoročnim kreditima	48.950	4,42%	113.947	10,73%	132,78%
9b)	obaveze po dugoročnim kreditima	1.054.236	95,11%	963.573	90,76%	-8,60%
9c)	unaprijed plaćeni troškovi i naknada	865	0,08%	970	0,09%	12,14%
10.	Ostale obaveze	25.372	2,29%	28.607	2,69%	12,75%
	UKUPNO OBAVEZE	1.127.693	101,74%*	1.105.157	104,1%*	-2,00%
11.	Osnovni kapital	72.555	6,55%	56.034	5,28%	-22,77%
12.	Rezerve	3.424	0,31%	5.528	0,52%	61,45%
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-95.282	-8,60%	-105.042	-9,89%	10,24%
	UKUPNO KAPITAL	-19.303	-1,74%	-43.480	-4,10%	125,25%
	UKUPNO PASIVA	1.108.390	100,00%	1.061.677	100,00%	-4,21%

*Napomena: iskazane ukupne obaveze su veće od ukupne pasive uslijed negativne vrijednosti ukupnog kapitala.

Prilog 6. Konsolidovani bilans uspjeha (u 000 KM)

Red broj	OPIS	30.6.2010		30.6.2011		% rasta 30.06.2011 / 30.06.2010
		Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodim a	Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodim a	
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata	48.864	76%	35.999	61%	-26%
2.	Rashodi po kamatama	22.530	35%	19.732	33%	-12%
3.	Neto prihodi od kamata	26.334	41%	16.267	28%	-38%
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	15.331	24%	23.071	39%	50%
5.	Operativni rashodi	23.428	36%	29.495	50%	26%
5a)	troškovi plata i doprinosa	5.394	8%	5.562	9%	3%
5b)	troškovi poslovnog prostora	7.642	12%	8.430	14%	10%
5c)	ostali operativni troškovi	10.392	16%	15.503	26%	49%
6.	Troškovi rezervi za gubitke (6a+6b)	87.714	137%	41.762	71%	-52%
6a)	Troškovi rezervi za gubitke finansijski lizing	24.135	38%	11.064	19%	-54%
6b)	Troškovi rezervi za gubitke zajam	63.579	99%	30.698	52%	-52%
7.	Dobit prije poreza	-69.477	-108%	-31.919	-54%	-54%
8.	Porez na dobit	95	0%	112	0%	18%
9.	Neto dobit	-69.572	-108%	-32.031	-54%	-54%

Prilog 7. Rangiranje bilansne sume

31.12.2010					30.6.2011					Indeks bilansne sume
Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 2010.	Kumul. učešće	Rang	Lizing društvo	Bilansna suma (000 KM)	Učešće 2011.	Kumul. učešće	
1.	Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o.	366.900	33,10%	33,10%	1.	Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o.	305.001	28,74%	28,74%	83
2.	Raiffeisen Leasing d.o.o.	229.030	20,66%	53,77%	2.	Raiffeisen Leasing d.o.o.	232.739	21,93%	50,67%	102
3.	UniCredit Leasing doo	178.336	16,09%	69,86%	3.	UniCredit Leasing doo	180.829	17,03%	67,70%	101
4.	VB Leasing d.o.o.	105.273	9,50%	79,35%	4.	VB Leasing d.o.o.	107.583	10,13%	77,84%	102
5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	81.003	7,31%	86,66%	5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	87.510	8,24%	86,08%	108
6.	Asa Aleasing d.o.o.	72.319	6,52%	93,19%	6.	Asa Aleasing d.o.o.	72.772	6,85%	92,92%	101
7.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	46.006	4,15%	97,34%	7.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	46.950	4,42%	97,34%	102
8.	Euroleasing d.d. Mostar	29.523	2,67%	100,00%	8.	Euroleasing d.d. Mostar	28.292	2,66%	100,00%	96
UKUPNO		1.108.390	100%		UKUPNO		1.061.677	100,00%		96